

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till godkännande av avtalet med Norge om en ändring av fiskestadgan som avses i artikel 5.2 i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag samt lag om ändring av lagen om sättande i kraft och tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen godkänner avtalet med Norge om en ändring av fiskestadgan som avses i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag. Den ändrade fiskestadgan ersätter den fiskestadga som är en väsentlig del av det avtal om fiske som ingicks mellan länderna år 2016.

Syftet med fiskestadgan är att anpassa bestämmelserna om fiske till nuläget när det gäller fiskbestånden i Tana älvs vattendrag och den övriga verksamhetsmiljön. I praktiken innebär det att man försöker återställa de försvagade laxbestånden i Tana älvs vattendrag så att det är möjligt att uppnå de fastställda förvaltningsmålen i framtiden. Samtidigt har man strävat efter att hitta möjligheter för den samiska fiskekulturen i Tana älv att fortleva under den period som kräver mycket kraftiga begränsningar av fisket. I fiskestadgan har man även reagerat på spridningen av främmande arter och fiskebestämmelser om fångst av puckellax har fogats till stadgan.

Ett centralt mål med fiskestadgan är att öka antalet moderfiskar som kommer åt att leka, så att återhämtningen av laxbestånden kommer igång. Målet när laxfisket öppnas är att hitta minst skadliga alternativ inom fiskesäsongen så att fisket kan öppnas så snart som möjligt när laxbeståndens tillstånd tillåter det.

Samtidigt har till fiskestadgan fogats en möjlighet att bevilja undantag från bestämmelserna i fiskestadgan för undervisningsfiske och kulturevenemang samt ett tillstånd för deltagande, vars innehavare kan delta i fiske med nätreddskap tillsammans med en innehavare av ett allmänt fisketillstånd för lokala fiskare. På det här sättet strävar man efter att göra det möjligt för den samiska fiskekulturen i Tana älvs vattendrag att leva vidare och att överföra kunskap som anknyter till fisket under den nödvändiga återhämtningsperioden för laxbestånden. När det gäller fisketurismen har till fiskestadgan fogats ett tillstånd avsett för turister för fiske av andra arter än lax samt i anslutning till detta också fastställts specifika fiskeplatser för fiske av havsöring, med hjälp av vilka det är möjligt att förlänga turisternas fiskesäsong.

Den fiskestadga som utgör en väsentlig del av avtalet om fisket i Tana älv innehåller bestämmelser om bland annat fisketillstånd och tillståndskvoter, tillåtna fångstredskap, fisketider, fredningsdagar, områden där fiske är förbjudet, fångstredskapens tekniska egenskaper samt organisering av laxfisket inklusive på förhand överenskomna åtgärder för att organisera fisket när laxbeståndens tillstånd förändras.

Fiskestadgan träder i kraft den första dagen i följande månad efter det att parterna har meddelat varandra på diplomatisk väg att de krav som i enlighet med statsförfattningen ställs för att stadgan ska kunna träda i kraft har uppfyllts.

I propositionen ingår ett förslag om ändring av lagen om sättande i kraft och tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag. Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Målet är att avtalet träder i kraft senast den 1 maj 2024 då den nuvarande fiskestadgan upphör att gälla.

Lag

om ändring av lagen om sättande i kraft och tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om sättande i kraft och tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag (176/2017) 1 §, 2 § 1 mom., 3 § 1 mom., 4 §, 6 § 2 mom., 7 § 2 och 3 mom., 8 § 1 och 2 mom., 9 §, 10 § 1, 2 och 6 mom., 11 § 1 mom., 12 § och 14 § 1 mom., av dem 7 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 97/2019, 8 § sådan den lyder i lag 322/2022, 10 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 232/2018 och 322/2022, 12 § sådan den lyder i lag 322/2022 och 14 § 1 mom. sådant det lyder i lag 382/2019, samt

fogas till 2 § nya 3 och 4 mom., till 3 § nya 2 och 3 mom., till lagen en ny 5 a § och till 10 § nya 3 och 5 mom. som följer:

1 §

Ikraftträdande

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Helsingfors den 30 september 2016 mellan Republiken Finlands regering och Konungariket Norges regering ingångna avtalet om fisket i Tana älvs vattendrag samt fiskestadgan i bilagan till avtalet sådan den lyder ändrad i Helsingfors och Oslo den xx december 2023, gäller som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Avtal om avvikelse från bestämmelserna i fiskestadgan

Jord- och skogsbruksministeriet ingår med Norges regering eller den myndighet som utsetts av Norges regering ett avtal om avvikelse från ett i artiklarna 6 och 7 avsett avtal om bestämmelserna i fiskestadgan samt ett protokoll om uppfyllande av förutsättningarna enligt fiskestadgan för de på förhand överenskomna regleringsåtgärder som avses i artikel 5. Om plikten att förhandla med sametinget när avtalet ingås föreskrivs i sametingslagen (974/1995).

Genom avtal får avvikelse göras från de bestämmelser i fiskestadgan som gäller

- 1) förbud mot eller begränsningar i fisket med vissa fångstredskap eller fiskemetoder,
- 2) förbud mot eller begränsningar i fisket vid vissa tidpunkter eller i vissa områden,
- 3) begränsningar i antalet fiskeredskap som används,
- 4) fångstkvoter,
- 5) antal fisketillstånd,
- 6) indelning av gränsälvssträckningen i fiskezoner,
- 7) förbud mot att fånga fisk av ett visst kön eller i en viss storleksklass,
- 8) fångstredskapens utformning, eller
- 9) andra regleringsåtgärder som avses i 1–8 punkten och därmed jämförbara som är knutna till införandet av fiskestadgan.

Om kvoter för laxfiske som avses i 4 och 5 § i fiskestadgan och om tillåtande av laxfiske bestäms årligen i enlighet med artikel 6 och 7 i avtalet. Jord- och skogsbruksministeriet är den behöriga myndighet som avses i 5 § 4 mom. i fiskestadgan.

Fiskeriområdet i Tana älv företräder lokala innehavare av fiskerätt genom att delta i det utvärderingsarbete som avses i artikel 6 och 7 i avtalet, som gäller kvoter för laxfiske och bestämmelser som avviker från fiskestadgan.

3 §

Behörig myndighet som avses i fiskestadgan

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland är den behöriga myndighet som avses i 8, 10, 19, 33, 37, 39 och 40 § i fiskestadgan.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland är den behöriga myndighet som avses i 35 § i fiskestadgan. I de projekt som avses i 35 § 3 mom. är dock jord- och skogsbruksministeriet den behöriga myndigheten.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland ska begära ett utlåtande av fiskeriområdet i Tana älv innan den dispens för undervisningsfiske eller kulturevenemang som avses i 40 § i fiskestadgan beviljas.

4 §

Myndighet som svarar för bekämpning av fisksjukdomar

Livsmedelsverket är den behöriga myndighet som avses i artikel 15.7 i avtalet.

5 a §

Arbetsgruppen för förvaltning av laxbestånden i Tana älv

Jord- och skogsbruksministeriet kommer överens med den behöriga norska myndigheten om innehållet i uppdraget för arbetsgruppen för förvaltning av laxbestånden i Tana älv och utser myndigheternas företrädare i gruppen samt utser på framställning av fiskeriområdet i Tana älv företrädare för innehavare av fiskerätt. Arbetsgruppen för förvaltning av laxbestånden i Tana älv deltar i beredningsarbetet av den förvaltningsplan som avses i artikel 4 i avtalet samt i den årliga utvärderingen av behovet av att ändra fiskestadgan i enlighet med artikel 6.

6 §

Utarbetande och fastställande av en förvaltningsplan

Naturresursinstitutet svarar för Finlands del för beredningen av den förvaltningsplan som avses i artikel 4 i avtalet samt för sådan övervakning av och forskning om fiskbestånden i Tana älvs vattendrag som avses i artikel 12.

Naturresursinstitutet ska bereda planen i samarbete med Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland samt med fiskeriområdet i Tana älv.

Förvaltningsplanen fastställs av jord- och skogsbruksministeriet. Beslut om initiativ enligt artikel 4.5 till den andra parten om ändringar i förvaltningsplanen fattas av jord- och skogsbruksministeriet.

7 §

Fångstregister

Naturresursinstitutet är behörig registerförare för det elektroniska fångstregister som avses i artikel 13 i avtalet och det tillståndsförsäljningsregister som hänför sig till det. Institutet svarar för driften och utvecklingen av det informationssystem som är nödvändigt för att administrera registret i samarbete med den som svarar för försäljningen av fisketillstånd.

Utöver de uppgifter som avses i 33 § i fiskestadgan ska även fiskarens namn och kontaktuppgifter samt använd typ av fisketillstånd föras in i fångstregistret. Uppgifterna i registret ska användas för de ändamål som avses i artikel 13.2 i avtalet. Trots sekretessbestämmelserna får uppgifter i fångstregistret lämnas ut till myndigheter utanför Finland för att fullgöra internationella förpliktelser som är bindande för Finland och anknyter till förvaltningen och skyddet av fiskeresurserna. Trots sekretessbestämmelserna får uppgifter även lämnas ut till fisketillsynsmyndigheterna för tillsynsändamål och till fiskerimyndigheterna för planering av förvaltningen av fiskeresurserna. Personuppgifter i registret ska gallras ut fem år efter utgången av det år då den berörda personen gjorde sin senaste fångstanmälan. Om sekretessen för personuppgifter och utlämnandet av uppgifter föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och om annan behandling av personuppgifter i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och i dataskyddslagen (1050/2018). På behandling av personuppgifter tillämpas dock inte det som anges i artikel 18.1 a och b i den förordningen.

Skyldigheten att rapportera uppgifter om fångst enligt 33 § i fiskestadgan ska också iaktas inom den laxförande del av Tana älvs vattendrag som avses i artikel 2.2 i avtalet. Närmare bestämmelser om förfarandet vid fångstanmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Naturresursinstitutet ska ge fiskaren en kvittering över att de rapporterade fångstuppgifterna mottagits, vilken fiskaren på uppmaning ska visa upp i samband med tillståndsförsäljningen. Mottagningskvitteringen kan ges i elektronisk form eller registreras i tillståndsförsäljningssystemet.

8 §

Ordnandet av försäljningen av fisketillstånd

Fiskeriområdet i Tana älv svarar för ordnandet av försäljningen av fisketillstånd enligt artikel 10 i avtalet.

Fiskeriområdet kan avtala med en privat serviceproducent eller med ett sådant delägarlag för ett samfällt vattenområde som är innehavare av fiskerätt (*serviceproducent*) om skötseln av försäljningen av tillstånd för fiske från båt enligt 7 § 1 mom. 3 punkten i fiskestadgan, tillstånd för fiske från strand enligt 4 punkten i den paragrafen och tillstånd för fiske av andra arter enligt 5 punkten i den paragrafen. Avtalet kan inte omfatta fisketillstånd som hör till en sådan kvot som avses i 8 § 3 och 4 mom. i fiskestadgan.

En serviceproducent ska vara tillförlitlig och sakkunnig. Serviceproducenten ska ha sådan teknisk, ekonomisk och operativ beredskap som krävs för skötseln av uppgiften. Serviceproducenten har rätt att för utförandet av uppgiften ta ut en skälig avgift som betalas av tillståndsköparen och som får utgöra högst fem procent av tillståndets pris. Fiskeriområdet ska ingå ett skriftligt avtal med serviceproducenten om uppgiftens innehåll, redovisningen av tillståndsavgifter och annat som behövs för skötseln av uppgiften samt om avgiften.

Fiskeriområdet ska betala intäkterna från försäljningen av fisketillstånd till jord- och skogsbruksministeriet. Redovisningstidpunkten anges genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Fiskeriområdet och varje serviceproducent är skyldig att ordna åtkomst för fiskaren till det elektroniska fängstregistret för uppfyllande av skyldigheten att rapportera fångst. Samma skyldighet åligger andra som upplåter fisketillstånd inom den laxförande del av Tana älvs vattendrag som avses i artikel 2.2 i avtalet.

9 §

Fast bosättning i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag

En person anses vara fast bosatt i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag på det sätt som avses i 3 § 1 mom. 1 punkten i fiskestadgan, om personens hemkommun enligt 2 § i lagen om hemkommun (201/1994) den sista dagen av det kalenderår som föregick fiskesäsongen var Utsjoki eller Enare, och personen under det år som föregick fiskesäsongen de facto hade bott minst sju månader i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag.

10 §

Prissättningen av fisketillstånd

För fisketillstånd som avses i 7 § i fiskestadgan tas följande avgifter ut:

- 1) allmänt fisketillstånd för lokala fiskare 40 euro per fiskesäsong,
- 2) spöfisketillstånd för lokala fiskare 150 euro per fiskesäsong,
- 3) för innehavare av fiskerätt 10 euro per fiskedygn för sådant tillstånd för fiske från båt och 5 euro per fiskedygn för sådant tillstånd för fiske från strand samt 5 euro per fiskedygn för sådant tillstånd för fiske av andra arter som hör till tillståndskvoten enligt 8 § 3 mom. i fiskestadgan, dock högst sammanlagt 150 euro per fiskesäsong.

Priset för fisketillstånd enligt 7 § 1 mom. 3–5 punkten i fiskestadgan baserar sig på gängse pris, där marknadsläget för fisketillstånd av motsvarande slag beaktas när priset bestäms. Priset får bestämmas så att det varierar beroende på tillståndszonen, tillståndstypen och tidpunkten. Priset är

- 1) för tillstånd för fiske från båt högst 0–150 euro per fiskedygn,
- 2) för tillstånd för fiske från strand högst 0–150 euro per fiskedygn,
- 3) för fiske från båt och från strand i Enare älv ovanför Matinköngäs och i Kietsimäjoki 0–150 euro per fiskedygn,
- 4) för tillstånd för fiske av andra arter 0–150 euro.

Personer under 18 år beviljas utan avgift ett sådant tillstånd som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten.

Personer under 18 år kan beviljas ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. till ett lägre än gängse pris eller utan avgift.

Personer under 18 år som är fast bosatta någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag har rätt till ett sådant fisketillstånd för barn som avses i 7 § 3 mom. i fiskestadgan.

Närmare bestämmelser om priset för de fisketillstånd som avses i 2 och 4 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

11 §

Grunder för användningen av fisketillståndsintäkter

De medel som flyter in från de fisketillstånd som avses i 7 § i fiskestadgan ska användas för

- 1) ersättningar som betalas till ägare till ett vattenområde i gränslvsområdet för användning som baserar sig på utnyttjande av fiskevatten,
- 2) kostnader för fiskeriövervakning och ordnandet av tillståndsförsäljningen, samt
- 3) kostnader för övervakning av och forskning på fiskebestånden samt upprätthållandet och utvecklandet av fängstregistret.

Jord- och skogsbruksministeriet fastställer fördelningen av de tillståndsintäkter som influtit föregående år mellan de användningsändamål som anges i 1 mom. Den som svarar för ordnandet av tillståndsförsäljningen i enlighet med 8 § fördelar tillståndsintäkterna från det föregående året som ersättningar enligt 1 mom. 1 punkten till ägarna av vattenområden inom gränsälvsområdet. Om det belopp som en ägare av ett vattenområde skulle få vid fördelningen är högst 50 euro, delas medlen inte ut till ägaren, utan stannar hos fiskeriområdet. Ersättningarna anses inte vara sådana statsunderstöd som avses i statsunderstödslagen (688/2001). På preskription av ersättningsfordringar tillämpas 85 § i lagen om fiske.

Närmare bestämmelser om grunderna för användningen av de medel som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §

Fisketillstånd för innehavare av fiskerätt som är fast bosatta någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag

Av tillstånden för fiske från båt och tillstånden för fiske från strand som avses i 8 § 1 mom. i fiskestadgan är andelen för sådana innehavare av fiskerätt som är fast bosatta någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag en tredjedel av båda tillståndskategorierna.

Av tillstånden för sådant fiske av andra arter som avses i 8 § 2 mom. i fiskestadgan är andelen för sådana innehavare av fiskerätt som är fast bosatta någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag en tredjedel av tillståndskategorierna i fråga.

Tillstånden som avses i 1 och 2 mom. får användas endast på basis av sådan på ägande av fastighet grundad fiskerätt som innehas av personer bosatta någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag (*icke-ortsbo*).

En icke-ortsbo som innehar fiskerätt och vars andelstal av det samfällda vattenområde som ligger inom gränsälvsområdet är 0,5 har per fastighet rätt att köpa ett tillståndsdygnet av de tillstånd som avses i 1 mom. och som berättigar till laxfiske. Den koefficient som berättigar till följande fisketillstånd fastställs så att andelstal som överstiger det ovannämnda andelstalet (0,5) berättigar till köp av ytterligare ett tillståndsdygnet för varje ökning av andelstalet med sex hela enheter.

En icke-ortsbo som innehar fiskerätt och vars andelstal av det samfällda vattenområde som ligger inom gränsälvsområdet är 0,5 har rätt att köpa tillståndsdygnet i enlighet med 2 mom. för tillstånd som berättigar till annat fiske än fiske av lax och havsröding till priser som anges i 10 § utan begränsningar av den koefficient som berättigar till följande fisketillstånd.

De tillstånd som inte reserverats från kvoten som avses i 1 och 2 mom. kan överföras till försäljning till tillståndskvoten för fisketurism som avses i 8 § i fiskestadgan om de inte inom tidsfristen reserverats i tillståndsförsäljningssystemet. Tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand ska reserveras senast fredag kl. 15 den vecka som föregår fisket. Tillstånd för fiske av andra arter enligt 8 § ska reserveras senast den 15 juli kl. 15 eller, om dagen i fråga är en lördag eller söndag, den föregående fredagen senast kl. 15.

En icke-ortsbo som innehar fiskerätt ska vid köp av tillstånd påvisa sin ägarandel. Lantmäteriverket ska på begäran innan fiskesäsongen inleds lämna fiskeriområdet uppgifter om ägarna till fastigheterna i området, deras hemkommun och antalet fiskerättigheter per fastighet.

Vad som i 4 och 5 mom. föreskrivs om andelstal och påvisande av ägarandel tillämpas också på icke-ortsbor som äger ett privat vattenområde som berättigar till motsvarande fiskerätt.

Bestämmelser om fisketillståndskvoten för laxfiske som avses i 8 § 4 mom. i fiskestadgan utfärdas särskilt genom förordning av statsrådet. När kvoterna fastställs ska antalet fiskeveckor då villkoren i 5 § 2 mom. 3 punkten i fiskestadgan uppfylls beaktas, samt storleken på kvoten för laxfångst.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om storleken på fisketillståndskvoter, om storleken på den koefficient som berättigar till följande fisketillstånd, om tidsfrister för reservering av fisketillstånd och om överföring av icke-reserverade tillstånd som hör till fisketillståndskvoten till köp inom ramen för tillståndskvoten för fisketurism, ifall antalet tillstånd för fisketurism som avses i 8 § i fiskestadgan eller deras användningsområden ändras eller den ändamålsenliga användningen av tillståndskvoterna förutsätter det.

14 §

Båtregistret för Tana älv

Det båtregister för Tana älv som avses i 38 § i fiskestadgan är trafik- och transportregistret enligt 216 § i lagen om transportservice (320/2017).

På registrering av fiskebåtar i Tana älv tillämpas lagen om transportservice med de undantag som föreskrivs i 15–17 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den xx xx 2024

Statsminister

Petteri Orpo

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah